

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

**Аннотация к дипломной работе
«Поэтическая антропонимика как область реализации
межпредметных связей на уроках русской литературы
(на материале произведений А. П. Чехова)»**

Мелешкевич Полина Денисовна

Научный руководитель –
профессор
Ратникова И. Э.

РЕФЕРАТ

Объем работы – 57 с. Количество использованных источников – 73.

Ключевые слова: ОНОМАСТИЧЕСКОЕ ПРОСТРАНСТВО, ДИДАКТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ОНОМАСТИКИ, ПОЭТОНИМЫ, ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ АНТРОПОНИМЫ, ВНУТРЕННЯЯ ФОРМА ИМЕНИ, МЕЖПРЕДМЕТНЫЕ СВЯЗИ.

Объект исследования – поэтонимы произведений А. П. Чехова, изучаемых в V–X классах учреждений среднего общего образования.

Предмет исследования – дидактический потенциал поэтонимов произведений А. П. Чехова в аспекте межпредметных связей с русским языком и историей на уроках русской литературы.

Цель работы – раскрыть образовательный потенциал художественной ономастики для обеспечения межпредметных связей в процессе преподавания русской литературы в V–X классах (на материале произведений А. П. Чехова).

Методы исследования. Описательный метод для развернутого представления всех поэтонимов в произведениях А. П. Чехова; методы семантического и этимологического анализа для выявления внутренней формы поэтонимов; метод контекстуального анализа для установления функционально-стилистической специфики поэтонимов; метод лингвокультурологического анализа для определения взаимосвязи поэтонимикона с историей и культурой.

Основные результаты исследования. Определены типология и семантико-стилистические особенности чеховских поэтонимов в контексте традиций русской классической литературы. Выявлена лингвистическая и историко-культурная информация художественных антропонимов А. П. Чехова, актуальная для обеспечения межпредметных связей; предложены способы ее представления на уроках литературы: характеристика исторического контекста (для прецедентных имен), словообразовательный анализ (для имен с прозрачной внутренней формой), этимологический анализ (для имен со стертой внутренней формой). Разработаны формы творческой работы с антропонимическим материалом из произведений А.П. Чехова на уроках русской литературы с учетом межпредметных связей.

Практическая значимость работы. Результаты и материал дипломного исследования могут использоваться а) на уроках русской литературы при изучении произведений А. П. Чехова в V–X классах для обеспечения связей между дисциплинами «Русский язык», «Русская литература», «История»; б) в преподавании дисциплин «Теория имени собственного» и «Методика преподавания русской литературы» на филологических факультетах университетов.

РЭФЕРАТ

Аб'ём працы – 57 с. Колькасць выкарыстаных крыніц – 73.

Ключавыя словы: АНАМАСТЫЧНАЯ ПРАСТОРА, ДЫДАКТЫЧНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ АНАМАСТЫКІ, ПАЭТОНІМЫ, МАСТАЦКІЯ АНТРАПОНІМЫ, УНУТРАНАЯ ФОРМА ІМЯ, МІЖПРАДМЕТНЫЯ СУВЯЗІ.

Аб'ект даследавання – паэтонімы твораў А. П. Чэхава, якія вывучаюцца ў V–X класах устаноў сярэдняй агульнай адукацыі.

Прадмет даследавання – дыдактычны патэнцыял паэтонімаў твораў А. П. Чэхава ў аспекце міжпрадметных сувязей з рускай мовай і гісторыяй на ўроках рускай літаратуры.

Мэта працы – раскрыць адукацыйны патэнцыял мастацкай анамастыкі для забеспячэння міжпрадметных сувязей у працэсе выкладання рускай літаратуры ў V–X класах (на матэрыяле твораў А. П. Чэхава).

Метады даследавання. Апісальны метады для разгорнутага прадстаўлення ўсіх паэтонімаў у творах А. П. Чэхава; метады семантычнага і этымалагічнага аналізу для выяўлення ўнутранай формы паэтонімаў; метады кантэкстуальнага аналізу для ўстанаўлення функцыянальна-стылістычнай спецыфікі паэтонімаў; метады лінгвакультуралагічнага аналізу для вызначэння ўзаемасувязі паэтанімічнага з гісторыяй і культурай.

Асноўныя вынікі даследавання. Вызначаны тыпалогія і семантыка-стылістычныя асаблівасці чэхаўскіх паэтонімаў у кантэксце традыцый рускай класічнай літаратуры. Выяўлена лінгвістычная і гісторыка-культурная інфармацыя мастацкіх антрапонімаў А. П. Чэхава, актуальная для забеспячэння міжпрадметных сувязей; прапанаваны спосабы прадстаўлення на ўроках літаратуры: характарыстыка гістарычнага кантэксту (для прэцэдэнтных імёнаў), словаўтваральны аналіз (для імёнаў з празрыстай унутранай формай), этымалагічны аналіз (для імёнаў са сцёртай унутранай формай). Распрацаваны формы творчай працы з антрапанімічным матэрыялам твораў А. П. Чэхава на ўроках рускай літаратуры з улікам міжпрадметных сувязей.

Практычная значнасць працы. Вынікі і матэрыялы дыпломнага даследавання могуць выкарыстоўвацца а) на ўроках рускай літаратуры пры вывучэнні твораў А. П. Чэхава ў V–X класах для забеспячэння сувязей паміж дысцыплінамі “Руская мова”, “Руская літаратура”, “Гісторыя”; б) у выкладанні дысцыплін “Тэорыя імя ўласнага” і “Метадыка выкладання рускай літаратуры” на філалагічных факультэтах універсітэтаў.

ABSTRACT

The amount of work – 57 pages. 73 used sources.

Keywords: ONOMASTIC SPACE, DIDACTIC POTENTIAL OF ONOMASTICS, POETONYMS, ARTISTIC ANTHROPONYMS, INTERNAL FORM OF THE NAME, INTERSUBJECT CONNECTIONS.

The object of research is the poetonyms of the works of A. P. Chekhov studied in the V–X classes of secondary general education institutions.

The subject of the study is the didactic potential of the poetonyms of the works of A. P. Chekhov in the aspect of interdisciplinary connections with the Russian language and history in the lessons of Russian literature.

The purpose of the work is to reveal the educational potential of artistic onomastics to ensure interdisciplinary connections in the process of teaching Russian literature in grades V–X (based on the works of A. P. Chekhov).

Research methods. Descriptive method for the detailed representation of all poetonyms in the works of A. P. Chekhov; methods of semantic and etymological analysis to identify the internal form of poetonyms; method of contextual analysis to establish the functional and stylistic specificity of poetonyms; method of linguistic and cultural analysis to determine the relationship of the poetonymicon with history and culture.

The main results of the study. The typology and semantic-stylistic features of Chekhov's poetonyms in the context of the traditions of Russian classical literature are determined. The linguistic and historical-cultural information of A. P. Chekhov's artistic anthroponyms, relevant for ensuring interdisciplinary connections, is revealed; methods of its presentation in literature lessons are proposed: characteristics of the historical context (for precedent names), word-formation analysis (for names with a transparent internal form), etymological analysis (for names with an erased internal form). The forms of creative work with anthroponymic material from the works of A. P. Chekhov in the lessons of Russian literature are developed, taking into account interdisciplinary connections.

Practical significance of the work. The results and material of the thesis research can be used a) in the lessons of Russian literature when studying the works of A. P. Chekhov in grades V–X to ensure links between the disciplines "Russian Language", "Russian Literature", "History"; b) in teaching the disciplines "Theory of proper names" and "Methods of teaching Russian literature" at the philological faculties of universities.